

2019 | 02 | 11.

Sajtóiroda

DEBRECENI EGYETEM

SAJTÓKÖZLEMÉNY

„A MAGYAR GAZDASÁG VERSENYKÉPESSÉGÉNEK NÖVELÉSE A LAKOSSÁG EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTÁT JAVÍTÓ NÉPEGÉSZSÉGÜGYI INTERVENCIÓK CÉLCSOPORTJAINAK ÉS TARTALMÁNAK AZONOSÍTÁSA RÉVÉN” C. PROJEKT MÁSODIK MÉRFÖLDKŐ RENDEZVÉNYÉRE

Hiánypótló kutatási eredményeket hozott és egy komplex adatbázist eredményezett az a kutatás, amely általában a magyar lakosság és ezen belül az észak-kelet-magyarországi roma lakosság egészségi állapotáról és az azt meghatározó tényezőkről szól. A Debreceni Egyetem kutatói a GINOP-2.3.2-15-2016-00005 számú projekt második évének eredményeit mérföldkő rendezvényen foglalták össze.

A pályázati programban résztvevő 6 munkacsoport a Népegészségügyi Kar irányításával azonosítja a legnagyobb súlyú népbetegségekre: a szív- és érrendszeri-, bizonyos daganatos, valamint a cukorbetegségekre hajlamosító állapotokat, kockázati tényezőket, illetve népegészségügyi cselekvési tervet határoznak meg mérséklésükre. A nemzetközi szinten is újszerű kockázatbecslő eljárások alkalmazása, és az azok eredményei alapján meghatározott beavatkozások révén érdemben javulhat a magyar lakosság egészségi állapota, ezáltal pedig a gazdaság teljesítőképessége.

A projekt második évében zárult reprezentatív, kérdőíves, fizikális és laboratóriumi vizsgálatokon alapuló felmérés eredményeként már rendelkezésre áll egy széleskörű (jelen állapotában is már több mint 420.000 adatot tartalmazó) adatbázis a magyar és roma lakosok társadalmi-gazdasági-demográfiai státuszáról, egészségi állapotáról, laboratóriumi paramétereiről, életmódjáról, táplálkozási szokásairól, fizikai aktivitásáról, gyógyszerhasználatáról, valamint egészséggel és betegséggel kapcsolatos ismereteiről. Az eredmények rávilágítanak, hogy mind a magyar, mind a roma populációban nagy gyakorisággal fordulnak elő szív- és érrendszeri, illetve anyagcsere betegségekre hajlamosító kockázati tényezők (elhízás, magas vérnyomás, emelkedett éhgyomri vércukor szint és/vagy cukorbetegség, emelkedett triglicerid szint, csökkent HDL-koleszterin szint). A vizsgált 20-64 év közötti magyar és roma lakosság 74-74%-ának haskőfogata meghaladja a normál érték felső határát, több mint 55%-uknak magas a vérnyomása és csaknem 35%-uknak emelkedett a triglicerid szintje. Az emelkedett éhgyomri vércukor szint és a cukorbetegség előfordulási gyakorisága mindkét populációban 25% körül van, s ezen esetek kétharmada csak a felmérés során került azonosításra. A rejtett magas vérnyomás előfordulási gyakorisága is meghaladja mindkét populációban a 25%-ot. Az egyedülálló, összefüggés vizsgálatokra is lehetőséget adó adatbázist a későbbiekben genomikai és lipidomikai adatokkal is bővítik.

A kutatás kiterjed a daganatos megbetegedésekre, azon belül is a melanoma vizsgálatára, amely az egyik legrosszabb prognózisú rosszindulatú daganat. Rendkívül gyors áttétképző hajlama, a konvencionális daganatellenes terápiára adott kedvezőtlen válasza miatt korai felismerése és időben elkezdett kezelése alapvető a túlélés szempontjából. A szakemberek genomikai és proteomikai jelenségeket vizsgálnak, eddigi eredményeik alapján új molekuláris markerek azonosíthatók a hatékony terápia kiválasztásához, illetve kifejlesztettek egy olyan modellrendszert, ami a további vizsgálatok során alkalmas lesz a nyirokutakon történő áttétképzés gátlására alkalmas gyógyszerek és gyógyszerhordozó anyagok tesztelésére is.

A szűrővizsgálatok hatékonyságának növelését is célul tűzték ki a debreceni kutatók: a régió két súlyponti kórházának adatait felhasználva mintegy 12 ezer olyan beteget azonosítottak, illetve vettek gondozásba, akiknél egy gyakori genetikai betegség, a familiáris hypercholesterinaemia veszélye állhat fenn. Ennek a betegségnek a szűrése hazánkban nem megoldott.

Hiánypótló a hátrányos helyzetű lakosság mentális egészségének és egészségműveltségének felmérése is, amit 1200 fős mintán végeznek el a projekt keretében, az adatok elemzése folyamatban van. Vizsgálják mindemellett a fizikai aktivitás és az egészség kapcsolatát, a mozgásszervi betegségek megelőzésének lehetőségeit is. Ezen a téren megállapították, hogy a mozgásszegény életmód leginkább a Nyugat-Magyarországon és a megyeszékhelyeken élő 30-39 éves nők körében, valamint azokban a lakossági csoportokban jellemző, ahol alacsony iskolázottság, részleges foglalkoztatottság, alacsony jövedelmi szint, hajadon/nőtlen családi állapot áll fenn. A lehetséges intervenciók programok előkészítését, tesztelését az ülő munkát végzők körében két helyszínen már meg is kezdték.

Egy nemzetközi értékrendet a hazai viszonyokra adaptálva olyan kutatást is végeznek a Debreceni Egyetem kutatói, mellyel kimutatható, hogy a magyar egészségügyben a szakmai csapatmunkát milyen tényezők és milyen mértékben akadályozzák. Eddigi felmérésük megállapította, hogy minden olyan tényező, ami gátolja a személyek közötti együttműködést, negatívan hat a betegellátás hatékonyságára, illetve hogy a minőségi betegellátás szoros

összefüggésben áll az intézményvezetők elhivatottságával. A populációs érték-szemlélet javításának szükségességére is felhívja a figyelmet az egyik munkacsoport azon eredménye, miszerint a prevencióss céllal alkalmazott gyógyszerek felírása a társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetű régiók lakossága körében az országos átlagnál ritkábban történik meg.

Az 1 milliárd 464 millió forintos GINOP-pályázat keretében megvalósuló, négyéves futamidejű kutatásban a Népegészségügyi Kar intézetei, tanszékei mellett a Gazdaságtudományi és az Általános Orvostudományi Karok különböző egységei, valamint doktori iskolák is részt vesznek, a kutatócsoportok munkáját nemzetközi tanácsadó testület segíti. A projekt eredményeiről eddig 58 nemzetközi közlemény jelent meg és annak jeleként, hogy a program a fiatal kutatók önálló tudományos munkára való felkészítését is kiemelt feladatnak tekinti, 2017 óta 17 PhD-védés történt.

Debrecen, 2019. február 11.

Támogatás összege: 1.464.321.227,- Ft (100%)

A projekt megvalósításának kezdete: 2016.09.01

Futamidő: 48 hónap

A projekt szakmai vezetője: Prof. Dr. Ádány Róza

E-mail: adany.roza@sph.unideb.hu